
YüZüN
GÖZÜ
FACE'S
EYE
KÜRATÖR / CURATOR:
EBRU NALAN SÜLÜN
05.04-07.05.
2022
den art
den.art.gallery / denart.org

den art

AHU AKKAN / DİCLE ÇİFTÇİ / DURMUŞ BAHAR / EMİNE KÜRKÇÜ / ENVER GÜNER / ERTUĞRUL GÜNGÖR & FARUK ERTEKİN / HALE FERİHA HENDEKCİGİL / HASAN BARAN KURTOĞLU / MAHMUT ÖZDEMİR / MURAT OĞUZ / NUMAN SEVEN / ORKİDE AKKOÇ / ÖMER KOSBATAR / PELİN ÇAĞLAR / RUGÜL SERBEST / SELEN TOKGÖZ / SEMİH BÜYÜKKOL / ŞUAYYİP YÜCEL / TARIK DAYAN

YÜZÜN GÖZÜ - FACE'S EYE
05 NİSAN - 07 MAYIS 2022
***küratör* Ebru Nalan SÜLÜN**

"Kendi yüzümüzü doğrudan göremeyişimizi, ayna halimize yargılı oluşumuzu çarçabuk kabulleniriz. Yüzümüzü öteki daha iyi okur, yüzünü ben daha iyi okuyabilirim. Bir yüzü betimlerken, suratın süretine çalışırken kendi yüzüme ait bir ipucunu kavramaya çalışırım. Hatları okumak, hatt'ın yazı anlamına geldiği unutulmazsa yazım kuralları ister. Ahmet Oktay ne der: "Her yüz bir .ykü yazar". Her yüz özünde kendi yazım istisnalarına hazırlanır" Enis Batur(2004), Başkalaşımlar, I-X,289.

Binlerce alameti, ifadesi, imler dünyasının başrol oyunculuğu, bedende yüklendiği çok cepheli hali, bağlantılı ve kendi içerisinde barındırdığı tarihselliği ile; "yüz" imgesi. Geçmişten günümüze beden formu incelendiğinde hem tıbbi hem felsefi hem de sanat tarihindeki yeri ile yazılmakla, incelenmekle, konuşulmakla, bakılmakla anlam sorgusu tamamlanmayacak olan ruhun ve zamanın derinlikli aynası. Tüm dünyanın son üç yıldır farklı perspektiflerde sınandığı pandemi döneminde belki de ayna olmadan göremediği tek parçası olan "yüz" ü ile insanlık, iletişim köprüsünü oluşturuverdi; hem kendisi hem diğer yüzler ile. "Yüz" ün bedenimizde yer alan diğer organlardan en önemli farkı, fiziksel olmayanın temsil edildiği bir zemin olarak üstlendiği anlamdır. Her şeyin temellendiği bir zemin niteliğinde de olan "yüz"; sadece kimliklerimizi oluşturmakla kalmayıp hislerimizin de temsil zemini niteliğindedir ve bu zemin duygusal geçişlerin de dillendirilemeyen bir arenası gibidir. Adeta; dile gelmeyen duygulanışların bir alanıdır.

***"İçtekinin dıştakine kazıldığı, tırmandığı, bir yandan da örtündüğü, kendisini örtbas ettiği, ele vermekten kaçındığı bir "tabula". Baktıkça çeker, açığa vurur, açığa çıkar gibi olur, benzer, andırır; anıştırmalar, anılar ve anımsamalar boyu parlar, kararır. Oradadır. Ama tuvale bakan her farklı göze başka bir tad alaşımı sunar. Apaçık bir tuzaktır her yüz" Enis Batur(2004),* Başkalaşımlar, I-X,295.**

Yüz; sanat tarihinde de bir arayışın odağındadır, "portre" bir resim türü olarak önemli bir paydayı oluşturur

tam da bu nedenle. Portreler geçici duygulanımların daimi hale dönüşüp sabitlendiği göstergelerdir. Antik Yunan'da Platon'un "değişmeyen idealar dünyası" kurma çabası, duyular dünyasındaki göreceli ve muğlak değerlerin yerine değişmeyen tümeller ve mutlak bilgiyi önermiştir. Mutlak idealar dünyasında izlediğimiz yapıtlarda idealin dışına taşacak duygu durumları, ifade sunumlarına yer verilmez. İm ve ifadeler bu dönemde "güzel" olana ulaşmada bir engel, öznelleşmeye bir adımdır.

Ortaçağda kutsal olana olan yönelim bedenin sunumunu tinselliğin bir ardılı olarak düşünmüş, Rönesans yeniden yükselişe geçen idea dünyası ile ideal olana bedeni yaklaştırmıştır. Tüm bu süreçte "yüz" ve duygu durumları; 16. yüzyılın beden ve tinsellik diyaloğunda Michelangelo heykelleri ile sarsıcı boyutlara taşınmış, maniyerizm ve barok dönem ile birlikte oto portrenin yoğun kullanımı ile de sanatçının kendiliğini de aracısız izleyene sunduğu bir dönemin kapıları aralanmıştır. Bir varoluş sorgusu, kanıtı niteliğindeki bu aralıktan güncele uzanan yolda sanatta bu perspektifte bir ifade ve yaşam almanağı da oluşmuş durumdadır. Bu almanakta yüzüne odaklandığımız öyle yapıtlar vardır ki en dikkat çekici olanları deformasyonu olan bedenlerin üzerinde yükselen yüzlerdir. Örneğin; Velasquez'in cüceleri. Saray cüceleri bedenlerinden ziyade yüzleri ile portrelerde var olurlar. Derin ifadeli, davet eden, bedenin kifayetini adeta yüzünde biriktirmiş bu karakterler "öte" nitelikleriyle izleyeni gerçekliğin tanımını yapmaya zorlarlar. "Yüz"; kimi eserlerde bir maske iken, Bacon'da olduğu gibi bir sarmala, Picasso'da bir ağa dönüşebilir.

"Yüzüme çöreklenen ana anlam, yüzüme uğrayan, orada gezinen ve çelip giden, yüzüme dönen ve oradan çekip giden anlamlar, yan anlamlar, anlam kırıntıları... Aynada tuttuğum, elimden sıvaşan, yüzüme sıvanan kıvılcımlar. Gördüğüm bütün yüzlere, görmediğim bütün yüzlere kendi özel farkıyla, bir tek kendisine ait olanla yerleşen- orada saklanan, açığa çıkan, dönüşen işaret alfabesi" Enis Batur(2004), Başkalaşımlar, I-X,289.

Bilimsel kaynaklarda, “yüz” ün barındırdığı “mutluluk”, “üzüntü”, “korku”, “öfke”, “iğrenme” ve “şaşkınlık” gibi mikro ifadeler olarak tanımlanan ve tüm kültürlerde aynı şekilde anlaşılabilen altı temel duygudan bahsedilmektedir (1). Bu çalışmaların amacı; insan duygularının yüze yansıyan imgelerini esas alarak yüz hareketlerini kodlama sistemini geliştirmek ve bu yolla bir duygu ve ruh durumu ilişki kataloğu oluşturmaktır(2). Bu çalışmalar sonsuz sayıda ifadelere karşılık gelen duygu durumlarını anlaşılır kılarak bilgisayar kodlarına dönüştürmeyi amaçlayan bir çalışma sürecini kapsar. Bu kataloglama öyle ki günümüzde kodlanmış mimik arşivi ile suç, güvenlik, pazarlama, tüketim gibi pek çok alanda nöroloji destekli bir sürecin hızla geliştiğini kanıtlamaktadır.

Sinirbilimci Antonio Damasio; “hislerin içsel rehberler olduğunu ve iletişim kurmamızda yol gösterici olduğunu aktarır ve geleneksel bilimin görüşünün tersine, hislerin de en az diğer algılar kadar bilişsel olduğunu ve duygu durumlarının beynimizi etkileyen fizyolojik düzenlemelerin bir sonucu olduğunun ifade eder(3.) Sanat eserlerinde de portreler, dış dünyanın algısını mimiklerimizle yansıtan kodlanmış duygu temsillerinin yanı sıra bedenin sürekli değişken duygulanışlarına da olanak tanımaktadır. Duygulanışlar, belirlenmemiş olup henüz öznenin kendini gerçekleştirmediği aşamadaki geçişsel sürekliliği de tasvir eder, henüz dile düşmemiş olan bir uzlaşımsallığı ve bir bütünün değişimini(4).

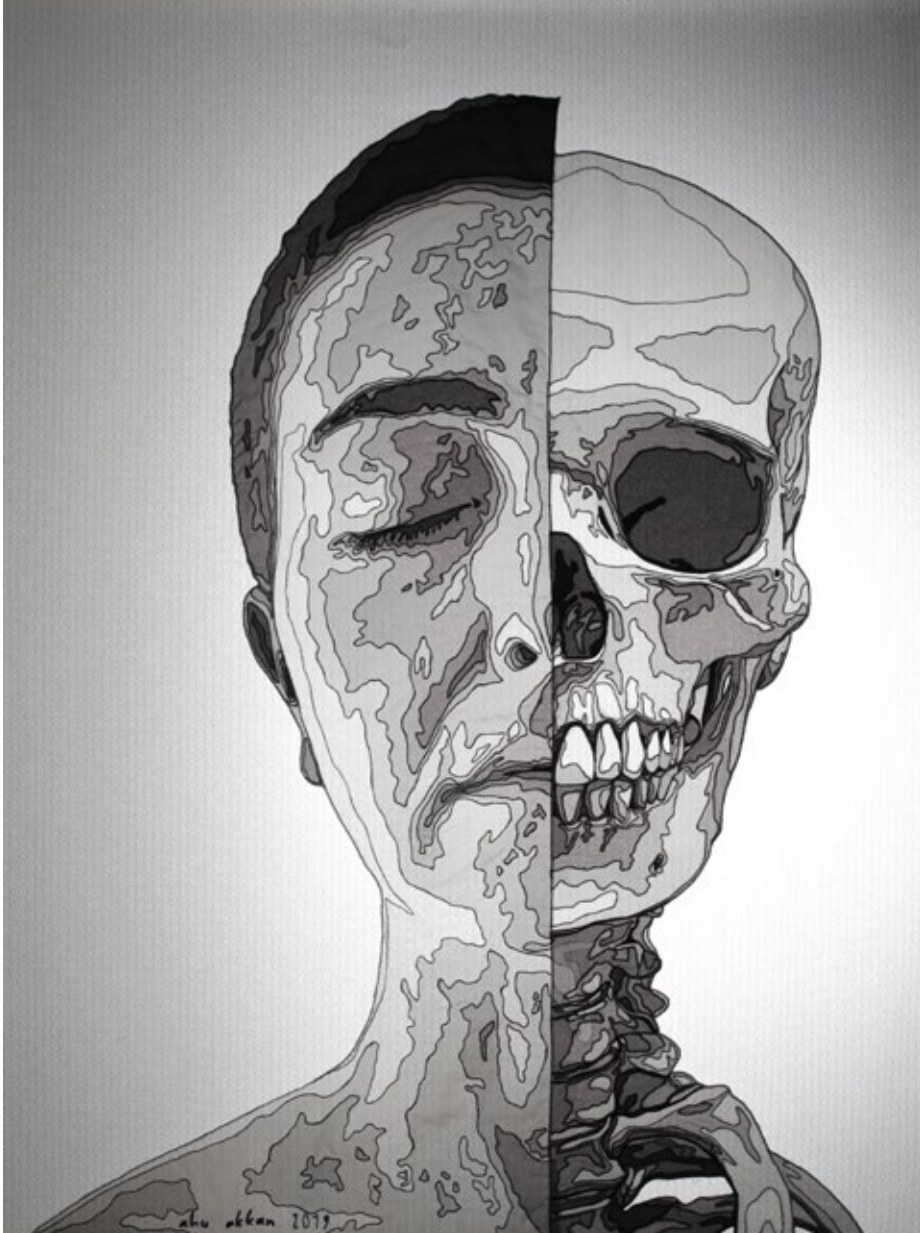
“Ne çok insan yüzü varmış da hiç farkına varmamışım. Bir sürü insan var fakat yüz daha fazla, çünkü her insanın yüzü birkaç tane. Aynı yüzü yıllar yılı taşıyanlar var; tabii eskir bu yüz, kirlenir, kıvrımlarından aşınır, yolculukta giyilen eldivenler gibi bollaşır. Tutumlu, basit kimselerdir bu gibiler, yüzlerini değiştirmez, temizlemeye bile vermezler. Nesi varmış derler ve kim onlara bunun aksini kanıtlayabilir? Şimdi madem birçok yüzleri var, ötekini ne yaparlar sorusu gelir akla. Saklarlar” Rainer Maria Rilke.

Bu sergi, bir ayna misali, yüzleşme vaadiyle çok cepheli bakışları yan yana izlemeyi amaçlıyor. Bir beden felsefesi sorgusundan ziyade bedenin en zor izlediğimiz parçası olan "yüz" imgesi üzerinden bir ifade almanağı misali ruh durumlarını ağırlıyor. Her bakışta farklı anlamlar, her bakanda farklı bellek sorgularını çağrıştıran. Özellikle son üç yıl içerisinde yaşamımıza "çevrimiçi" kavramı ile daha da fazla eklenen kendi "yüz" imgemiz, evrensel boyutta beden algımızı değiştirmeye başlarken, yaşanan toplumsal evrim, "yaşam" algımızın değişimini de hızlandırdı. Tüm bu süreçlerin ardından disiplinler arası bir seçki ile bir araya getirilen eserler, yaşadığımız zamanın süzgecinden geçmiş sanatçıların beden formundan arınmış "yüz" imgelemlerini yan yana sunarken "Yüzün Gözü/ Face's Eye" üst başlığının izinde izleyenleri görme, düşünme ve hissetmeye davet ediyor.

YÜZÜN GÖZÜ FACE'S EYE
05.04.2022 - 07.05.2022

Ahu Akkan

Yüzleşme (Otoportre)
Confrontation (Self-portrait)
Dikilmiş kumaş
200x140 cm
2019

Dicle Çiftçi

Queern Güzellik
Queern Beauty
Tuval üzeri yağlıboya
110x140 cm
2021

YÜZÜN GÖZÜ

FACE'S EYE

Durmuş Bahar

İsimsiz ***Untitled***
Digital Art, C-Print
70x50cm
Edisyon : 2/5
2020

She
Digital Art, C-Print
70x50cm
Edisyon :1/5
2021

Emine Kürkçü

Sıradaki *Next*
Tuval üzeri yağlıboya
(3D Anaglyph)
100x130 cm
2017

Enver Güner

İsimsiz *Untitled*
Fırında şekillendirme
40 x 24 x 8 cm

Ertuğrul Güngör & Faruk Ertekin

Kabin *Cabin*
Seramik, ahşap, poliüretan
30 Ø X 80
2022

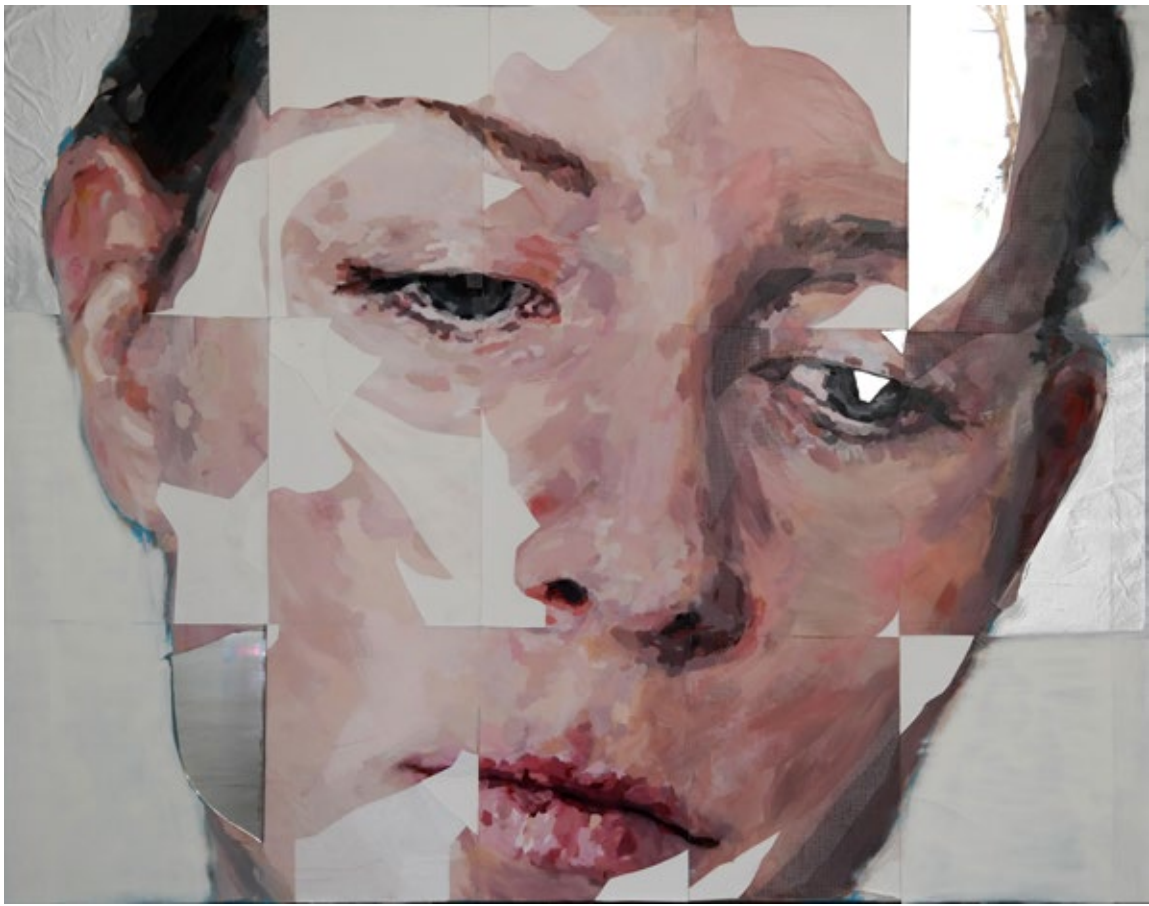
Hale Feriha Hendekcigil

Anne *The Mother*
Cam döküm
44x29x16 cm
2021

Hasan Baran Kurtoğlu

Daha Önce de Böyleydi
It Was Like This Before
Tuval üzerine akrilik, pastel, kağıt, tel, ayna
120x155cm
2022

Mahmut Özdemir

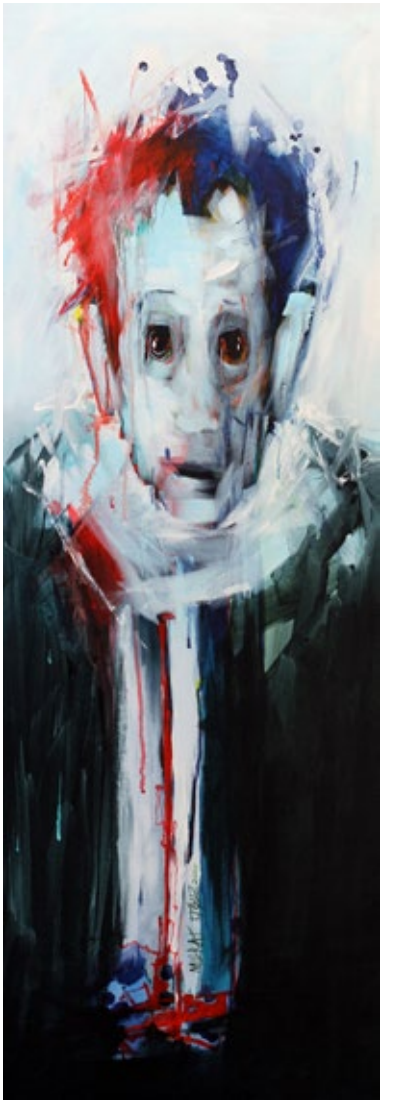

İsimsiz *Untitled*
Tuval üzerine karışık teknik
20x20 cm
2020

İsimsiz *Untitled*
Tuval üzerine karışık teknik
20x20 cm
2020

Murat Oğuz

İsimsiz *Untitled*
Tuval üzerine yağlıboya
100x40 cm

Numan Seven

Kadının Öfkesi
Woman's Anger
Tuval üzeri yağlıboya
81x100 cm
2021

Orkide Akkoç

Home
Metalik C Print Diasec
50x50 cm
2022

Home
Metalik C Print Diasec
50x50 cm
2022

Ömer Kosbatar

İsimsiz Untitled
Kağıt üzerine mürekkep (lavi)
57,5x 47 cm

İsimsiz Untitled
Kağıt üzerine mürekkep (lavi)
27x 21 cm

Pelin Çağlar

İsimsiz *Untitled*
Tuval üzerine yağlıboya
100x120 cm
2021

Rugül Serbest

Neyi Beklediğimi Unuttum
I Forgot What To Expect
Tuval üzerine yağlıboya
70x60 cm
2022

Selen Tokgöz

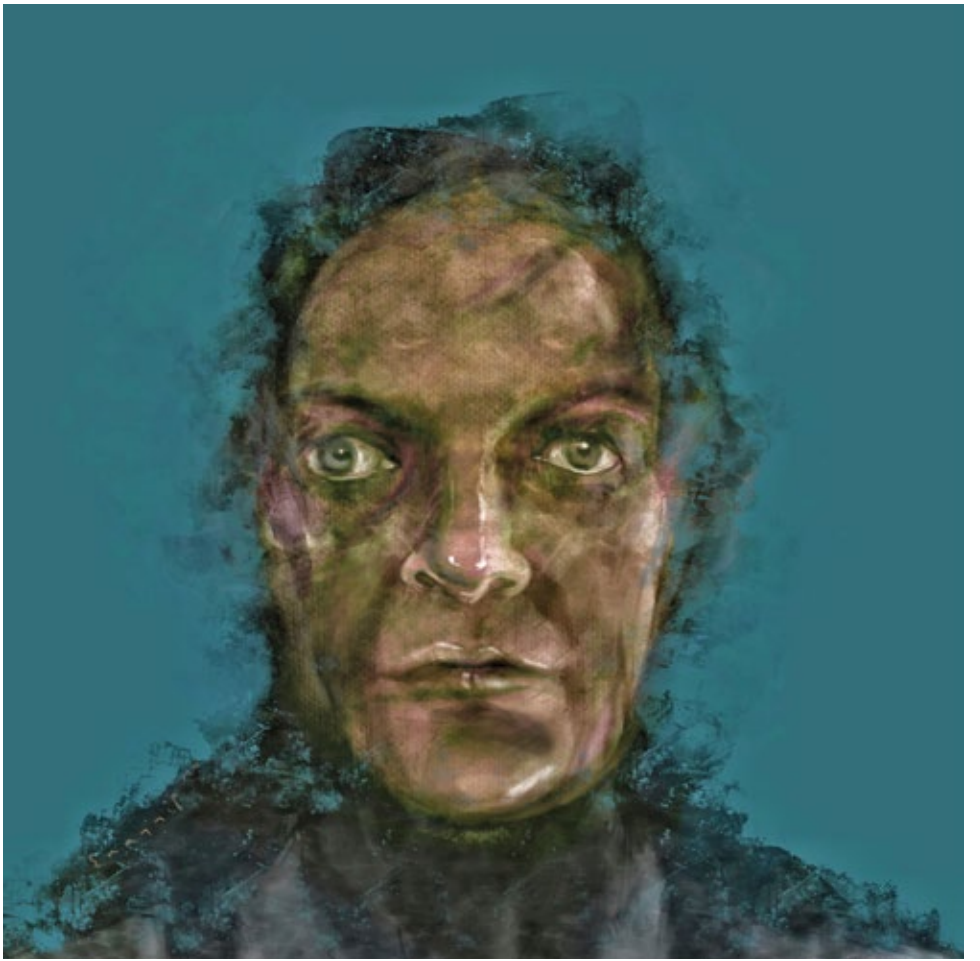
Melankoli *Melancholia*
Seramik, demir, ahşap, poliüretan
50x70 cm
2020

Semih Büyükkol

Yüzleşim *Confrontation*
Tuval üzerine yağlıboya
100 x 100 cm
2014

Şuayip Yücel

Hibrit Kafa *Hybrid Heads*
Dijital çizim, Hahnemühle William Turner Matt, 310 gsm, üzerine Fine Art baskı
50 cm x 50 cm
2020

Hibrit Kafa *Hybrid Heads*
Dijital çizim, Hahnemühle William Turner Matt, 310 gsm, üzerine Fine Art baskı
50 cm x 50 cm
2020

Hibrit Kafa *Hybrid Heads*
Video içinde kolaj ve efekt düzenleme, 1’16”
1080x1080, 60fps, 190,0 MB, MP4.,
Müzik: Stock music provided by SoundPhenomenon, from Pond5 (free collection)
2022

Tarık Dayan

Kırmızı Çizginiz
Your Red Line
Fiberglass, Metal
150×60×50 cm
2022

den.art.gallery / denart.org

0532 394 3483 I info@denart.org

den art

Fevzi Çakmak Cad.
No:51A
Antalya / Turkey

den art